

*Бъдни вечер ей настана,
утре е година нова,
в къта чака за зарана
вейка дрянова, сурова.*

Мили приятели,

Да са светли и красиви празниците Ви, да е мирна и плодonoсна идващата 2023 година!

Нашето-Ваше списание изпраща 2022 година с противоречиви чувства – от една страна натежават болката от унищожаването на Българския дом в Прага и финансовата несигурност, както за медиата ни, така и за редица значими проекти на Асоциацията на българските сдружения в ЧР, а от друга страна – гордост и благодарност от поредното официално признание за „Роден глас“, който бе удостоен с медал „Паисий Хилендарски“ от Изпълнителната агенция за българите в чужбина.

Разнообразни и емоционални бяха празниците и предпразничните равнометки в регионалните сдружения на нашата организация, защото няма нищо по-хубаво от споделените радости и скърби, разочарования и надежди. В Пилзен и Усти над Лабем, в Кладно и Бърно нашите сънародници не забравиха родните обичаи и традиции. В този последен за годината брой ще прочетете за отминалия вече конкурс на „Заедно“, както и за подготовянето на едно мащабно събитие на сдружението в началото на юни следващата година. Много положителни емоции донесе и Коледният спектакъл на ансамбъл „Розова долина“ – гр. Карлово, представен на Староместкия площад в чешката столица. Как протече XVII световна среща на българските медии? – този път разказ от името на Българската телеграфна агенция, защото, въпреки отправената ми покана, аз, в качеството си на главен редактор, не можах да присъствам.

В духа на традициите и на амбициите за успех, българското средно училище „Д-р Петър Берон“ в гр. Прага откри юбилейната си 75-ата учебна година и в типичен възрожденски дух започнаха множество събития, част, от които представяме в този брой. В Италия пък се проведе Конференция за българските училища в чужбина, защото всеизвестен е фактът, че родните неделни училища стават все повече и по-търсени от нашите сънародници, живеещи в чужбина.

Как Държавният културен институт към министъра на външните работи подкрепя популяризирането на българската култура по света ще научите от интервюто ми с неговия директор г-жа Снежана Йовева-Димитрова.

За очарованието на едно от най-южните черноморски градчета на България можете да прочетете в рубриката ни „Dotknête se Bulharska“. Ще разберете защо наричат Ахтопол град на любовта и как да си пригответе типично странджанска рецепта за пълнени патладжани.

Скъпи читатели, вероятно знаете, че първата вълна от защитници на българите след зверското потушаване на Априлското въстание се надига в Англия, където е достигнала вестта за кланетата, а Емили Странфорд е една от жените, които се посвещават на България.

Приятно четене и до нови срещи през 2023 година!

Камелия Илиева, главен редактор

Медии и спасение

XVII световна среща на българските медии

С молитва на Божи гроб започна XVII световна среща на българските медии, организирана от Българската телеграфна агенция. Темата тази година бе „Медии и спасение“. Форумът продължи от 1 до 3 ноември и се състоя в Йерусалим и Тел Авив, Израел. Световната среща бе реализирана в партньорство с „Аурубис България“, Пощенска банка и фирма „Димитър Маджаров-2“.

Съпътстващо събитие на срещата бе откриването на изложбата „Българските медии по света“ в зала „Максим“ на Българската телеграфна агенция. Присъстващите имаха възможност да видят не само нея, но и част от авторската изложба на мултимедийния репортер на bTV Ладислав Цветков в рамките на отбелязването на 30-ата годишнина от възстановяване на дипломатическите отношения между Израел и България.

В Деня на народните будители, 1 ноември, участниците във форума пристигнаха в Тел Авив и в следобедните часове се отправиха към Божи гроб, където официалното откриване започна с молебен на български език, отслужен от Западно- и Средноевропейския митрополит Анто-

ний и протойерей Константин Цанков, в съслужение с духовници от Йерусалимската патриаршия, братя на манастира, който се намира на Божи гроб. На благодарствения молебен присъстваха Кирил Вълчев, генерален директор на БТА, вице-президентът на Република България Илияна Йотова, министърът на културата в служебното правителство Велислав Минеков, министърът на туризма Илин Димитров, председателят на парламентарната комисия по културата и медиите Иван Ченчев, посланикът на България в Тел Авив Румяна Бъчварова, както и представители на 20 български медии от 13 държави. Както винаги, за участие във форума бе поканен и главният редактор на сп. „Роден глас“, който, за съжаление, не успя да присъства поради здравословен проблем.

Генералният директор на БТА Кирил Вълчев коментира пред журналисти, че Голгота е най-святото място за българите, и припомни с какво вълнение през Възраждането те са идвали или са мечтали да дойдат в Йерусалим. Вълчев посочи, че XVII Световна среща на българските медии започва на знаково за българите място, на което да се говори не само за спасението на българските евреи, а и за спасението на истината в медиите и вечните ценности в тях. През март 1943 г. България отказва да депортира близо 50 хиляди евреи, живеещи на нейна територия. На 17 март 1943 г. подпредседателят на Народното събрание Димитър Пешев пише писмо в защита на българските евреи до министър-председателя Богдан Филов, подписано от 43-ма народни представители, за спиране на депортацията. Акцията на Димитър Пешев за спасяване на българските евреи е подкрепена от Българската православна църква и интелектуалци. Под натиска на обществеността депортирането на близо 50 хиляди български евреи е отменено, но 10 000 са изселени от София в провинцията. Цар Борис Трети информира Адолф Хитлер, че за момента не възнамерява да предаде евреите от старите предели на България, а ще ги използва за строителство на нови пътища.

На следващия ден, 2 ноември, в рамките на официалната част от Световната среща, бяха отправени приветствия към участниците от г-н Кирил Вълчев, от вицепрезидента на България Илияна Йотова и от официалните гости на събитието. „Медиите сме онзи посредник, който трябва да разпространява знание за вечните ценности отвъд злободневните вълнения на човека“, каза г-н Кирил Вълчев и добави: „Да потискаме греховното и да показваме добродетелите – целомъдрие, лишение, щедрост, трудолюбие, търпение, добродушие, смирение... Да не допускаме на територията си митарства като празнословието, лъжата, клеветата, очернянето, ненавистта, злобата, коравосърдечият...“.

Първият панел от форума в Йерусалим бе на тема „Медии и спасение на човека“ (вечните ценности в медиите). В него взеха участие Георги Лозанов, Директор на Дирекция „ЛИК“ в БТА, културолог, експерт по медии и журналистика, Западно- и Средноевропейски митрополит Антоний, Максим Делчев, председател на Централния израилтянски духовен съвет, Николай Младенов, министър на външните работи (2010–2013), специален координатор на ООН за Близкоизточния мирен процес (2015–2021), генерален директор на дипломатическата „Ануар Гаргаш“ (Обединени арабски емирства) и член на Вашингтонския институт за близкоизточна политика, Светла Кьосева, главен редактор на българо-унгарското списание за култура и обществен живот „Хемус“ и Евгени Веселинов, главен редактор на BulgariCA – онлайн издание за българите в Калифорния, САЩ. „Отговорността на медиите и на тези, които според църквата държат масите, е много голяма, защото с една дума може да се спаси или да се погуби една човешка душа. Когато говорим за ценности, това са вечните непреходни ценности, това са

десетте божи заповеди, които са фундаментът, както за християнството, така и за юдаизма и за изповядващите исляма“, смята митрополит Антоний. Той допълни, „че с тях Бог в точна пунктуална подредба ни е начертал този морален, нравствен път, който трябва да следваме и уточни, че това дали ги спазваме или не, ни определя като повече или по-малко човеци“.

Домакин на втория панел на медийния форум беше израелската информационна агенция Tazpit Press Service (ТПС) в Йерусалим. Темата бе „Медии и спасението им в света на Интернет“ и включваше три лекции:

- Израел в международните медии
- Технологии, иновации и медии
- Участие на гражданите в медиите.

Основен център на дискусиата обаче бе темата за Държавата Израел в международните медии.

По-късно участниците в XVII световна среща на българските медии посетиха Световния център за възпоменание на Холокоста „Яд Вашем“. Той е създаден, за да се отдаде почит на близо шестте милиона евреи, убити по време на Втората световна война, намира се на Хълма на паметта в Йерусалим и включва различни музеи, изследователски и образователни центрове, паметници и мемориали. В комплекса има Зала на имената, в която от 1955 г. насам се събират имената на загиналите и тяхната история е разказана чрез лични разкази и спомени на техни роднини. Таванът на залата е конусовиден и върху него са разположени стотици фотографии на загиналите евреи. Всеки посетител може да попълни свидетелска страница и даде сведения за жертви или оцелели от Холокоста. Записаните имена на загиналите в Залата на имената са 4 800 000.

Рано сутринта на 3 ноември участниците в Медийната среща се поклониха и положили цветя пред Паметника на спасението в Тел Авив. Посланикът на България в Държавата Израел Румяна Бъчварова припомни, че паметникът е бил открит през 2018 г., а две години по-рано – през 2016 г., същият паметник е бил поставен в българската столица София. Тя обясни, „че идеята да имаме идентични паметници в Тел Авив и София е да се покаже близостта между двата народа и общото разбиране за делото на спасителите. Делото се помни, но не и имената на хората, които са го извършили“, посочи тя и прочете имената на 20-те българи, удостоени от центъра „Яд Вашем“ със званието „праведник на народите на света“. „Днес сложихме символичното начало на отбелязването на предстоящата 80-годишнина от спасяването на българските евреи“, коментира вицепрезидентът Илияна Йотова пред българските журналисти след поднасянето на цветя на Паметника на спасението в Тел Авив. „Наше задължение като българи е днес да дойдем на това място за поклонение и да сведем чела за почит към паметта на онези, които преди 79 години спасиха 48 хиляди човешки живота, спасиха българските евреи така, както не го направи нито една друга европейска страна“, отбеляза Илияна Йотова. Тя посочи,

„че не знаем имената на една част от тези хора, допринесли за спасяване на българските евреи, но те винаги ще останат в българската и в израелската памет, и в паметта на цяла Европа. Памет, която трябва да буди и днес, защото мастилото на антисемитизма не е изтрито и не е избледняло“, заяви вицепрезидентът.

Третият, последен, панел на Медийната среща бе под заглавие „Медиите и спасението на българските евреи“ с участието на Михайлина Павлова, главен редактор на вестник „Еврейски вести“, проф. Михаел Бар-Зоар, историк, Ели Анави, председател на регионалната организация на евреите „Шалом“ – София и заместник-председател на Организацията на евреите в България „Шалом“, Виктор Меламед, директор на българския офис на Американския еврейски комитет и Иво Инджов, доцент по журналистика във Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“, автор на изследването „Контролираният печат в България и еврейският въпрос“ (1940–1944).

Проф. Бар-Зоар разказа пред участниците в Медийната среща спомени от детските си години в България, свързани с изселването на семейството му в планинско село в Северна България. „Беше по време на антисемитизма в България, имах малка жълта звезда, видях хубавата част на България – народа“, отбеляза той. Професорът разказа, че покъсно, когато напуснали България с товарен влак, на границата повече от 1000 евреи пеели „Мила родино“ и плачели. „Много сме щастливи, че имаме две думи на български език – родина и отечество, едната е България, другата е Израел“, отбеляза проф. Бар-Зоар.

„Родината е, където е роден човекът. Моята родина е България и както съм се родил с обич към нея, съм я обичал всичките години, оби-

чам я днес и мисля, че ще я обичам до моята смърт“, каза доайенът на българските евреи Хари Зеслер по време на дискусиата в Тел Авив. Той посочи, че се е старал да помага на България с всички връзки, които има, както и на българските организации. „Това го правих с любов“, допълни Зеслер, който е носител на орден „Стара планина“ I степен за изключителните му заслуги за популяризирането и утвърждаването на положителния образ на България в Израел и по света, и за развитието на двустранните отношения.

„Аз съм от децата на тези евреи,

които са спасени от България по времето на Втората световна война. Предадената ми памет е много важна и много силна за мен. Законът за защита на нацията, който приема българската държава тогава, лишаваше баба ми и дядо ми от работа и от удобството на дома им, майка ми – да продължи образованието си“, сподели Михайлина Павлова. Тя изрази притеснение от надигания се национализъм, който, по думите ѝ, безпроблемно се е настанил в българския парламент, който тропа с крака, извисява глас и иска нови правила. „За това, което се случва, сме виновни всички – и политиците, и обществениците, и учителите, и журналистите“, посочи главният редактор на „Еврейски вести“.

В края на форума бе връчена Традиционната награда за принос в разпространението на българската култура от българоезична медия в чужбина. Наградата на НДФ „13

века България“ е учредена през 2013 г. и на тазгодишната медийна среща бе връчена за девети път. Вестниците „Обозрение плюс“ и „Роден край“ от Украйна получиха наградата, а отличията бяха връчени от изпълнителния директор на фонда Слава Иванова и приети от журналистката Светлана Драгнева, която ще ги предаде на наградените. За първи път в историята на наградата, на XVII Световна среща на българските медии лауреатите са двама, като всеки от тях получава парична награда на стойност 1000 лв. „Решението за разделянето на отличието

се взема заради бушуващата война в Украйна и несподителните на нашите сънародници, породени от нея“, подчертава Слава Иванова. Тя отбелязва, че наградените медии са престанали да се печатат от началото на войната. Въпреки това призът се дава за периода от 1 януари до 31 декември. „Тогава, когато те са успявали да осветя-

ват всичко, свързано с българската история, бит и култура. Да съхраняват българското слово и българския дух“, допълва Иванова. Аня Терзиев, водещ на „Гласът на българите“ по Обществената телевизия Суспільне Одеса, също получи 1000 лв. под формата на дарение от НДФ „13 века България“.

Следващата Световна среща на българските медии ще бъде в Казанлък за 120-ото издание на Празника на розата, обяви генералният директор на Българската телеграфна агенция Кирил Вълчев в края на XVII медийна среща. Той отбеляза, че юбилейното издание на най-емблематичния фестивал на България ще се състои между 1 и 4 юни следващата година и че участниците в Медийната среща имат специална покана от кмета на Казанлък заедно да отбележат събитието и там да поговорят за медиите и празниците. ◆